

Чехратова О.А., аспірант кафедри педагогіки та іноземної філології
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ

Стрімкий розвиток науки і техніки спонукає викладача до пошуку нових і більш цікавих форм роботи на заняттях і в поза аудиторний час. Учні / студентів більше не приваблюють прості форми роботи у режимі прослухав-відповів. Оскільки гаджети і Інтернет-ресурси використовуються кожного дня, навчальні завдання більше не виконуються без допомоги електронних помічників. Часто це стає причиною непорозумінь між вчителем і учнем, хоча, водночас, відкриває більше шляхів для саморозвитку, дає змогу використовувати різні форми роботи і способи викладення матеріалу з урахуванням нових стандартів і навчальних потреб.

Так, в умовах навчальної автономії, коли акцент від викладача переходить на студента, надзвичайно важливо залучати останнього до співпраці, обговорювати види занять, форми роботи і зміст навчального матеріалу, оскільки, співпрацюючи з наставником, студент зможе навчитися приймати рішення щодо процесу, змісту та інструментів навчання [4, с.1].

Поєднуючи стратегії он-лайн і студентоцентрованого навчання, ми звертаємося до змішаного навчання і розглядаємо його наступні форми [3, с. 1]: ротаційні моделі (поєднання он-лайн і традиційних методів навчання на занятті); flex модель / гнучка модель (більш ніж одна академічна група студентів залучена до роботи он-лайн, викладач присутній для проведення інструктажу і надання необхідної допомоги); модель самозмішування (студент сам обирає який матеріал / курс вивчати он-лайн); модель збагаченого віртуального навчання (он-лайн навчання інколи перетинається з традиційними методами навчання).

Якщо розглядати імплементацію моделей змішаного навчання у викладанні іноземної мови, то це значно збагачує і розширює арсенал викладача під час вивчення і тренування граматичного, а також для презентації і використання лексичного матеріалу. Так, наведемо приклад використання ротаційної моделі у педагогічному закладі вищої освіти на занятті з практичної граматики з урахуванням індивідуальних навчальних потреб студентів. Викладач має можливість обрати певні форми і види роботи, приділяючи більше уваги кожній окремій групі студентів, що сприятиме кращому засвоєнню навчального матеріалу [1, с. 3].

Під час роботи над вживанням різних видо-часових форм групи Simple в англійській мові академічна група розділяється на 3 підгрупи – сильна, середня, слабка.

Відомо, що сильна група – добре знайома з конструкціями, може легко пояснити правила вживання, а тому їм пропонується он-лайн завдання: відкрити дужки у зв'язаному тексті та поставити питання до нього; використовується автоматична перевірка. Студенти перевіряють власні знання, аналізують помилки і можуть зробити висновок, яка частина матеріалу потребує особливої уваги і доопрацювання. Другим етапом роботи такої групи буде адаптація тексту для учнів з різним рівнем володіння мовою.

Середня група працює з паперовим варіантом завдань. Студенти повинні спершу визначити у якому порядку найкраще розглядати особливості використання певних форм, розподіляють граматичні правила у логічній послідовності, а потім використовують набуті знання розподіляючи речення тексту у правильному порядку.

Слабка підгрупа самостійно не зможе опанувати складну граматичну тему, пояснити чому використовується саме цей час, а тому викладач починає роботу саме з цією категорією для допомоги, пояснення і наведення прикладів.

Наступним кроком буде ротація підгруп між «станціями». Важливо пам'ятати, що групи - різнорівневі, а значить залишити завдання без змін не можна. Так, сильна група, що перейде до станції викладача, повинна

презентувати чіткі і ясні пояснення щодо використання видо-часових форм у реченнях, які їм пропонує викладач. Під час відповіді одного зі студентів його колеги разом з викладачем оцінюють доцільність використання правила, складність його пояснення, визначають для якої вікової категорії підходить таке пояснення і чи можна адаптувати його для більш сильної / слабкої аудиторії, а також визначають, які види вправ найбільше підходять для тренування матеріалу.

Середня група, що тепер працює за комп'ютерами, повинна відкрити дужки у реченнях, а потім згрупувати їх за рівнем складності, визначаючи якій віковій категорії доцільно пропонувати подібні завдання. У студентів є час проаналізувати помилки, що були допущені під час виконання завдання.

Слабка група, що працює з паперовим варіантом, читає текст і підкреслює приклади використання видо-часових форм, співставляє приклади з правилами, а потім, користуючись підказками, визначає, як краще презентувати матеріал на власному уроці.

Під час останнього переходу, сильна група, працюючи з паперовим варіантом, спершу корегує складені на першому етапі завдання, а потім складає завдання на використання видо-часових форм для своїх однокласників звертаючи особливу увагу на те, що вони повинні містити завдання двох рівнів складності (для середньої і слабкої групи). Студенти працюють індивідуально, по завершенні виконання частини завдання обговорюють і аналізують свої розробки в підгрупі, звертаючись за допомогою викладача, за необхідності.

Середня група, що на попередньому етапі розподіляла завдання за рівнями складності, повинна пояснити викладачеві використання видо-часових форм у реченнях і критерії розподілу речень. Якщо були виявлені недоліки у методичній частині роботи, викладач допомагає знайти причину помилки, проаналізувати, дати пояснення.

Працюючи за комп'ютером, слабка група виконує певні граматичні завдання, звертаючи увагу на помилки у розподілі речень за рівнями

складності. Студенти повинні також обирати варіант коментарю помилки або навіть проаналізувати недолік самостійно.

Використання наведеної моделі змішаного навчання допоможе викладачеві розвинути у студентів не тільки навички навчальної автономії, а й рівень професійної компетентності. Адже викладач тут – медіатор. Він не нав'язує свої думки, не змушує студентів вчити правила і приклади, що написані у підручнику; студентам дають змогу самостійно розібрати правило і проілюструвати його під наглядом і з кваліфікованою допомогою викладача. Водночас, майбутні викладачі не тільки вчаться правильно презентувати і пояснювати, а й знайомляться з важливістю і основними принципами адаптації навчальних матеріалів, аналізують власні помилки і, можливо, навіть помилки своїх колег задля розвитку методичних навичок.

Важливо також пам'ятати, що впровадження моделей змішаного навчання повинно бути добре сплановане. Викладач спочатку обговорює зі студентами тему, ідею, як саме буде відбуватися ротація, чи згодні вони з умовним розподілу, і чи є у них побажання щодо часу на виконання певних завдань, чи згодні вони з саме такою послідовністю ротації [2, с. 15].

Викладач керує організаційним процесом, але відповідальним за навчання стає, в першу чергу, студент, адже від його зацікавленості і вмотивованості залежить те, на скільки добре і швидко він засвоїть нову тему.

Література:

1. Лісецький К.А. Модель змішаного навчання в системі вищої освіти // *Advanced Education*. 2015. № 4. URL: [http:// irbis-nbuv.gov.ua](http://irbis-nbuv.gov.ua) (дата звернення: 28.01.2018).
2. Blended Learning 101. Handbook. Aspire Public Schools. 2013. 68 p.
3. Driscoll, M. “Blended Learning: Let’s get Beyond the Hype.” // *IBM Global Services*. 2003. URL: http://www-07.ibm.com/services/pdf/blended_learning.pdf. (viewed 28 January, 2018).
4. Nunan D. Nine Steps to Learner Autonomy, Symposium, 2003. 12 p.